

KENDELSE

afsagt af Den Særlige Klageret onsdag den 9. december 2020 i sag:

K-128-20

Advokat A kærer Københavns Byrets kendelse af 27. november 2020

Ved mail af 25. november 2020 har advokat A kæret Københavns Byrets kendelse af 27. november 2020, hvorved retten afslog at beskikke ham som forsvarer for T1 i en sag, som er berammet til hovedforhandling den 9. december 2020.

T1 er sammen med T2 ved anklageskrift af 6. november 2020 tiltalt for flere forhold vedrørende overtrædelse af lov om euforiserende stoffer.

Retten modtog anklageskriftet den 10. november 2020. Ved brev af 16. november 2020 indkaldte retten tiltalte T1 til retsmøde i sagen den 10. december 2020, og beskikkede samtidig advokat B som forsvarer for T1. Af indkaldelsen fremgår, bl.a.:

”Hvis de ønsker en anden advokat beskikket som Deres forsvarer, skal de henvende Dem til retten inden 5 hverdage fra modtagelsen af dette brev med oplysning om, hvem De ønsker beskikket. Ønske om en anden forsvarer kan ikke forventes imødekommet, hvis den anden forsvarer ikke kan møde på det tidspunkt, hvor der skal holdes retsmøde i sagen.”

Ved mail af 18. november 2020 anmodede advokat A om at blive beskikket som forsvarer for T1, og om at hovedforhandlingen i sagen omberammedes, idet han ikke kunne give møde den 10. december 2020. Han oplyste, at han ville kunne møde den 11. december 2020. Han oplyste også, at T1 over for politiet havde anmodet om, at advokat A varetog hans interesser i sagen.

Retten meddelte ved mail af 25. november 2020 advokat A, at sagen allerede var berammet med en anden forsvarer, og at der på det foreliggende grundlag ikke kunne ske ombeskikkelse.

Ved mail af 25. november 2020 kærede advokat A rettens beslutning til Østre Landsret og oplyste herved, at han endvidere ville kunne møde den 2., 3. og 4. december 2020.

Retten afsagde den 27. november 2020 kendelse om, at advokat As anmodning om beskikkelse som forsvarer for T1 ikke kunne imødekommes. Af kendelsen fremgår bl.a.:

”Sagen vedrører T2 og T1.

T2 har været varetægtsfængslet siden den 28. oktober 2020.

Advokat C blev beskikket for tiltalte T2 den 28. oktober 2020 under grundlovsforhøret.

Advokat B blev beskikket for tiltalte T1 den 16. november 2020.

Sagen blev berammet telefonisk den 10. november 2020 med advokat C og den 16. november 2020 med advokat B til den 10. december 2020. Det er indkaldt 4 vidner.

Advokat A har den 18. november 2020 anmodet om, at blive beskikket for tiltalte T1 med bemærkning om, at han ikke kan møde den 10. december 2020, men kan møde den 11. december 2020.

Retten er fuldt berammet den 11. december 2020.

Da beskikkelse af advokat A vil medføre en forsinkelse af sagen,

BESTEMMES:

Advokat As anmodning om beskikkelse imødekommes ikke.”

Advokat As kære af 25. november 2020 blev afleveret i Østre Landsret den 30. november 2020. Den Særlige Klageret modtog kæresagen den 4. december 2020.

Rigsadvokaten har ved skrivelse af 7. december 2020 ikke udtalt sig imod, at Københavns Byrets kendelse ændres, således at advokat A beskikkes som forsvarer for T1.

Anbringender

Advokat A har anført bl.a., at byrettens beslutning om at afslå hans begæring om beskikkelse som forsvarer for T1 i sagen er i strid med retsplejelovens § 729 a, jf. § 730, samt EMRK art. 6 om det frie forsvarervalg. Hans klient T1 har reageret straks, han blev bekendt med tiltalerejsningen. Advokaten er på intet tidspunkt blevet spurgt om, hvornår han kan give møde.

Anklagemyndigheden har anført bl.a., at betingelserne for at nægte at beskikke advokat A ikke er opfyldt. Situationen skal i relation til retsplejelovens regler betragtes som en nybeskikkelse, uanset at advokat B allerede er beskikket som forsvarer. Københavns Byret kan herefter kun nægte at imødekomme anmodningen om beskikkelse af advokat A, hvis beskikkelsen af ham vil medføre en væsentlig forsinkelse af sagens behandling, jf. retsplejelovens § 735, stk. 3, nr. 2. Udgangspunktet

ifølge forarbejderne er, at en advokat ikke kan beskikkes til forsvarer, hvis pågældendes medvirken forventes at medføre en forsinkelse på mere end 6 uger i sammenligning med, at en anden forsvarer beskikkes. En beskikkelse af advokat A vil medføre, at hovedforhandlingen den 10. december 2020 må udsættes, og at sagens behandling derfor vil blive forsinket. Der er imidlertid ikke på baggrund af de foreliggende oplysninger grundlag for at antage, at der vil blive tale om en forsinkelse på 6 uger eller mere. Dette gælder også, selv om hensynet til medtiltalte, der er varetægtsfængslet, taler for ikke at beskikke advokat A for T1. Det fremgår således af forarbejderne, at det også ved sager med flere tiltalte er en betingelse, at beskikkelse af en bestemt forsvarer for en af de medtiltalte medfører en væsentlig forsinkelse af sagens behandling.

Retsgrundlag

Retsplejelovens § 735 og § 736 bestemmer bl.a.:

”§ 735. ...

Stk. 2. Sigtede skal have lejlighed til at angive, hvem sigtede ønsker som forsvarer. Rettens præsident kan fastsætte en frist herfor. Er den pågældende villig til at lade sig beskikke, imødekommes sigtedes ønske, medmindre andet følger af stk. 3.

Stk. 3. En person kan ikke beskikkes til forsvarer, hvis
...

2) den pågældendes medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling.

§ 736. Beskikkelsen kan tilbagekaldes, når
...

3) sigtede anmoder om beskikkelse af en ny forsvarer og ikke tidligere har haft lejlighed til at anmode om en bestemt forsvarer,

4) sigtede anmoder om beskikkelse af en ny forsvarer og dennes medvirken ikke vil forsinke sagens behandling...”

Bestemmelserne blev indført ved lov nr. 714 af 8. juni 2018 om ændring af retsplejeloven, der trådte i kraft den 1. juli 2018. Af lovforslagets bemærkninger til § 735, stk. 2, fremgår bl.a. (Folketings-tidende 2017-18, tillæg A, lovforslag nr. L 204, s. 27 f.):

”I stk. 2, 1. og 2. pkt., foreslås, at sigtede skal have lejlighed til at angive, hvem sigtede ønsker som forsvarer, og at rettens præsident kan fastsætte en frist herfor.

Med forslaget lovfæstes muligheden for, at retten (rettens præsident) fastsætter en frist for, at sigtede angiver, hvem sigtede ønsker beskikket til forsvarer. Fristen vil i almindelighed kunne fastsættes til 5 hverdage.

Fristen vil skulle regnes fra sigtedes modtagelse af rettens forespørgsel om beskikkelse af forsvarer, hvor fristen fremgår. ...

Hvis sigtede ikke inden fristen angiver, hvem sigtede ønsker beskikket til forsvarer, kan retten (rettens præsident) beskikke en benificeret forsvarer efter den almindelige regel i § 735, stk. 1...

Hvis sigtede herefter senere anmoder om beskikkelse af en anden forsvarer, skal anmodningen behandles efter de foreslåede regler om tilfælde, hvor sigtede har haft lejlighed til at ønske en bestemt forsvarer, jf. § 736, stk. 1, nr. 4 ...

...

Disse virkninger vil heller ikke indtræde, hvis sigtede beviseligt tidligere over for politiet, fængselsbestyreren ... eller retten har angivet, hvem sigtede ønsker beskikket til forsvarer, og dette ønske er blevet overset i forbindelse med rettens beskikkelse af forsvarer for sigtede.

...

I stk. 2, 3. pkt., foreslås, at når sigtede inden for fristen anmoder om beskikkelse af en bestemt forsvarer, som er villig til at lade sig beskikke, skal retten (rettens præsident) imødekomme sigtedes ønske, medmindre andet følger af det foreslåede stk. 3."

Af lovforslagets bemærkninger til § 735, stk. 3, nr. 2, fremgår bl.a. (Folketingstidende 2017-18, tillæg A, lovforslag nr. L 204, s. 28 f.):

"Det er således hensigten med det foreslåede § 735, stk. 3, nr. 2, at hensynet til sagsbehandlingstiden fremover skal vægtes tungere i forhold til sigtedes frie forsvarervalg, end det er tilfældet i dag.

Det forudsættes således, at en person som udgangspunkt ikke kan beskikkes til forsvarer, hvis den pågældendes medvirken forventes at medføre en forsinkelse på mere end 6 uger i sammenligning med, at en anden forsvarer beskikkes. ...

Det forudsættes endvidere, at i tilfælde, hvor retten har foreslået et passende antal tidspunkter for hovedforhandlingen, og den ønskede forsvarer ikke kan møde hverken på de tidspunkter, retten har foreslået, eller på tidligere tidspunkter, kan den pågældende som udgangspunkt ikke beskikkes til forsvarer, hvis det forventes at medføre en forsinkelse på mere end 4 uger i sammenligning med, at en anden beskikkes til forsvarer.

...

Det er således hensigten, at når der i forbindelse med, at sigtede ønsker en bestemt forsvarer beskikket, skal foretages en afvejning mellem sigtedes frie forsvarervalg og hensynet til sagsbehandlingstiden, skal der fremover alene lægges vægt på en forventet forlængelse af sagsbehandlingstiden og på, om sagen er særligt prioriteret. I særligt prioriterede sager skal der alene lægges vægt på den forventede absolutte forlængelse af sagsbehandlingstiden. I andre sager er dette også et klart udgangspunkt, men der vil dog efter omstændighederne også kunne lægges vægt på den forventede forlængelse af sagsbehandlingstiden relativt set.

...

Den foreslåede bestemmelse og de anførte forudsætninger gælder også i sager med flere tiltalte og flere forsvarere. I sådanne tilfælde vil det i et vist omfang bero på et skøn, hvilken eller

hvilke af flere forsvarere der vil være den primære årsag til en væsentlig forsinkelse, og hvis beskikkelse derfor i givet fald skal nægtes. Som i sager med én forsvarer er spørgsmålet, om forsvareren objektivt set er årsag til forsinkelsen, ikke om der er noget at bebrejde forsvareren.

...

Den foreslåede bestemmelse og de anførte forudsætninger gælder også i sager med flere tiltalte og flere forsvarere. I sådanne tilfælde vil det i et vist omfang bero på et skøn, hvilken eller hvilke af flere forsvarere der vil være den primære årsag til en væsentlig forsinkelse, og hvis beskikkelse derfor i givet fald skal nægtes. Som i sager med én forsvarer er spørgsmålet, om forsvareren objektivt set er årsag til forsinkelsen, ikke om der er noget at bebrejde forsvareren.

I betragtning af tilfældenes forskellighed bl.a. med hensyn til antallet af involverede forsvarere og hovedforhandlingens længde og de tænkelige konstellationer af, hvordan forsvarernes kalendere konkret spiller sammen, er det vanskeligt at give nærmere anvisninger, der er generelt dækkende. For at illustrere den tankegang, som retten bør benytte, kan dog nævnes et eksempel.

Hvis der skal beskikkes to forsvarere, og de sigtede har angivet ønsker om beskikkelse af to bestemte forsvarere, er der principielt tre muligheder: (1) De ønskede forsvarere beskikkes. (2) Én af de ønskede forsvarere beskikkes. (3) Ingen af de ønskede forsvarere beskikkes.

Mulighed (1) bør foretrækkes, medmindre den vil medføre en væsentlig forsinkelse sammenlignet med mulighed (2) eller (3). Tilsvarende bør mulighed (2) foretrækkes fremfor mulighed (3), medmindre mulighed (2) vil medføre en væsentlig forsinkelse sammenlignet med mulighed (3).

Er det herefter mulighed (2) der skal anvendes, bør en forsvarers beskikkelse nægtes, hvis dennes medvirken vil medføre en væsentlig forsinkelse i sammenligning med, at den anden forsvarer beskikkes. Er der ikke væsentlig forskel på den forventede sagsbehandlingstid med den ene eller den anden forsvarer, må retten efter et samlet skøn beslutte, hvilken forsvarers beskikkelse der skal nægtes. I dette skøn vil bl.a. kunne indgå bestående klientrelationer og omfanget af de forhold i sagen, de respektive sigtede er tiltalt for (hvis der er forskel). Det vil principielt kunne forekomme, at der efter et sådant samlet skøn ikke er afgørende grunde til at beskikke den ene forsvarer fremfor at beskikke den anden forsvarer. I sådanne tilfælde bør retten ikke desto mindre beslutte at beskikke én af forsvarerne.”

Af bemærkningerne til retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 3, fremgår bl.a. (lovforslaget, s. 30 f.):

”Retsplejelovens § 736 indeholder regler om tilbagekaldelse af en beskikkelse til forsvarer.

...

I nr. 3 foreslås, at beskikkelsen kan tilbagekaldes, når sigtede anmoder om beskikkelse af ny forsvarer og ikke tidligere har haft lejlighed til at anmode om en bestemt forsvarer.

...

Sigtede vil have haft lejlighed til at anmode om en bestemt forsvarer, når retten som beskrevet i bemærkningerne ... vedrørende de foreslåede § 735, stk. 2, 1. og 2. pkt., har anmodet sigtede om inden for en frist at angive, hvis sigtede ønsker en bestemt forsvarer beskikket. Hvis sigtede ikke inden fristen angav, hvem sigtede ønskede beskikket til forsvarer, og retten derfor

beskikkede en beneficeret forsvarer efter den almindelige regel i § 735, stk. 1 ... gælder det foreslåede nr. 3 således ikke.

Det foreslåede nr. 3 gælder imidlertid, hvis sigtede var forhindret i at overholde fristen for at angive, hvem sigtede ønsker beskikket til forsvarer, eller hvis sigtede beviseligt tidligere over for politiet, fængselsbestyreren eller retten havde angivet, hvem sigtede ønskede beskikket til forsvarer, og dette ønske blev overset i forbindelse med rettens beskikkelse af forsvarer for sigtede.

Det foreslåede nr. 3 gælder også, hvis retten har beskikket en forsvarer uden at have haft mulighed for at spørge til sigtedes ønsker.

Det foreslåede nr. 3 skal forstås på den måde, at når sigtede ikke tidligere har haft lejlighed til at ønske en bestemt forsvarer, kan sigtedes anmodning om beskikkelse af en ny forsvarer imødekommes, når de almindelige betingelser for at beskikke den nye forsvarer er opfyldt, jf. §§ 733-735 Det vil således bl.a. også være en betingelse, at den nye forsvarers medvirken - sammenlignet med, at den aktuelt beskikkede forsvarer fortsætter - ikke væsentligt vil forsinke sagens behandling, jf. den foreslåede § 735, stk. 3, nr. 2 ..., og bemærkningerne her-til.”

Klagerettens begrundelse og resultat

I sagens behandling har følgende medlemmer deltaget: Vibeke Rønne, Henrik Estrup, Kari Sørensen, Lasse Højlund Christensen og Hanne Rahbæk.

Efter retsplejelovens § 735, stk. 2, skal sigtede have lejlighed til at angive, hvem sigtede ønsker som forsvarer, og rettens præsident kan fastsætte en frist herfor. Fristen vil ifølge forarbejderne til bestemmelsen i almindelighed kunne fastsættes til 5 hverdage. Hvis sigtede inden fristen anmoder om beskikkelse af en bestemt forsvarer, skal retten imødekomme sigtedes ønske, medmindre andet følger af § 735, stk. 3. Efter stk. 3, nr. 2, kan en person ikke beskikkes som forsvarer, hvis den pågældendes medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling. Når det, som i det foreliggende tilfælde drejer sig om en ikke særligt prioriteret sag, er det ifølge bestemmelsens forarbejder udgangspunktet, at en advokat ikke kan beskikkes som forsvarer, hvis den pågældendes medvirken forventes at medføre en forsinkelse på mere end 6 uger i sammenligning med, at en anden forsvarer beskikkes.

Efter retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 3, kan beskikkelse tilbagekaldes, når sigtede anmoder om beskikkelse af en ny forsvarer og ikke tidligere har haft lejlighed til at anmode om en bestemt forsvarer.

Københavns Byret oplyste den 16. november 2020 T1, at advokat B var blevet beskikket for ham, og at han, hvis han ønskede en anden advokat beskikket som forsvarer, skulle henvende sig til retten

inden 5 hverdage. Advokat A rettede på vegne af T1 henvendelse til retten den 18. november 2020 med anmodning om, at han blev beskikket som forsvarer for T1.

T1 har således ikke haft lejlighed til at angive, hvem han ønsker som forsvarer forud for beskik-
kelsen af advokat B. Der kan herefter ske ombeskikkelse, medmindre beskikkelse af den ønskede for-
svarer må antages væsentligt at ville forsinke sagen, jf. retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 3, jf. § 735,
stk. 3, nr. 2.

Københavns Byret har ikke forsøgt at beramme sagen med advokat A som forsvarer. På baggrund
af de foreliggende oplysninger finder Klageretten, at der ikke er grundlag for at antage, at beskik-
kelse af advokat A som forsvarer må forventes at betyde en væsentlig forsinkelse af sagens behand-
ling.

Herefter – og uanset hensynet til den medtiltalte, som er varetægtsfængslet – finder Klageretten, at
Københavns Byrets afgørelse af 27. november 2020 bør ændres, således at advokat A beskikkes
som forsvarer for T1.

Thi Bestemmes:

Advokat A beskikkes som forsvarer for T1.